

Pamięć miejsca

16 marca minie 60. rocznica początku likwidacji lubelskiego getta w ramach akcji Reinhard - akcji zagłady Żydów na terenie Generalnej Guberni. Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN, już niejako wyspecjalizowany w przypominaniu lublinianom o ich dawnych sąsiadach, przywoła pamięć tej rocznicy trzema przedsięwzięciami.

Pierwsze z nich nazwano *Listy do getta*. Rok temu w 59. rocznicę likwidacji getta z ośrodka w Bramie Grodzkiej zostało wysłanych trzydzieści listów pod przypadkowo wybranych, nieistniejących już adresy przedwojennego miasta żydowskiego, do jego nieżyjących mieszkańców. Była to symboliczna próba dotknięcia przez działanie artystyczne pustki pozostającej po zburzonych ulicach i domach tego miasta.

W tym roku ośrodek zwrócił się do mieszkańców Lublina z prośbą, aby wysłali na przygotowane przez organizatorów adresy swoje własne symboliczne listy do tego miasta. Na listach zwrotnych będzie przybijany okolicznościowy stempel upamiętniający ten dzień. Organizatorzy poprosili też, żeby z listami zwrotnymi i świeczkami przyjść do ośrodka w najbliższą sobotę o godz. 18, a wtedy wspólnie zapalone zostaną świece w miejscach, do których wysyłane były listy i stworzą one zarys nieistniejących domów i ulic. Warto dodać, że wśród adresatów pojawia się też jeden wyjątkowy - Henio Żytmirski - żydowski chłopczyk urodzony w 1933 r. w Lublinie i zagazowany w 1942 r. na Majdanku. Jego historię udało się częściowo odtworzyć, bo zachowały się zdjęcia z każdego roku jego życia oraz inne dokumenty. Powstaje z tego księga *Historia jednego życia*, którą będzie można obejrzeć w ośrodku.

Drugie z przedsięwzięć to *Brama do nieistniejącego miasta*. W sobotę, 16 marca o godz. 18 w Bramie Grodzkiej prowadzącej kiedyś do miasta żydowskiego będzie można się z nim spotkać w symboliczny sposób. Na ściany bramy rzutowane będą slajdy starych fotografii z nieistniejącymi domami, ulicami, ludźmi. Będzie można usłyszeć charakterystyczne dźwięki tego miasta, nawoływania w języku jidisz, odgłosy targu, zwierząt.

Wreszcie trzecim z przedsięwzięć jest wydanie wspólnie z Wydawnictwem *Wzgórze Jabłuszko* dramatu Nelly Sachs, laureatki Nagrody Nobla z 1966 r., pt. *Eli, misterium męki Izraela*. Odwołuje się on do tradycji średniowiecznego misterium chrześcijańskiego i jest wyjątkowym utworem o holocaustie. Akcja została umieszczona w polskim miasteczku. Autorka wyznała, że napisanie dramatu okupiła wielkim cierpieniem. Może dlatego - stwierdzają w Ośrodku Brama Grodzka - Teatr NN - w szczególny sposób bliższa jej była myśl sławnego cadyka, *Widzącego z Lublina*, którego cytowała w listach i rozważała jego myśli w poetyckich wersach.

(tam)